

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Στήν τελευταία μας συνάντησι Γιάγκο, τήν περασμένη Κυριακή πού ἀναφέραμε τό περίφημο τραγουδι τοῦ 1890, τόν Γιαρούμπη ξεχάσαμε νά ποῦμε ποιὰ ἦταν ἡ γυναῖκα ἐκείνη πού ἔφερε αὐτό τό τραγουδι στήν Ἀθήνα...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ

Δέν μοῦ εἶπες τό ὄνομά της, μά ἀναφέραμε ὅτι ὄλα αὐτά τά τραγούδια, τά ἔφερναν στήν Ἀθήνα διάφορες τροαγουδίστρες ξεπεσμένες πιά στόν τόπο τους, στήν Γαλλία ἢ στήν Ἰταλία

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

πού ξεκινούσανε γιά τήν ἄγνοο γραμμή τῶν καλλιτεχνικῶν ἐπιδιώξεων τήν Ἀνατολή, τήν Ἀλεξάνδρεια, τήν Βηρυττό, τήν Σμύρνη καί τήν Πόλι γιά νά καταλήξουνε στήν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τότε ἀκριβῶς, ἐκείνη τήν ἐποχή 1880 - 1890 ἐδημιουργήθηκε μιὰ λέξις πού σήμερα ἔχει σημασία χυδαία, ἀλλά τότε ἦταν ποιητική ἔκφρασις.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ποιὰ λέξις ;
Ἕνας χαρακτηρισμός : ἡ λέξις σακαιοφύρα. Χυδαία σήμερα ἡ σημασία της, ἀλλά τότε τήν εἶχε λανσάρει Ἕνας δημοσιογράφος γλεντζές, νομίζω ὁ Νικόλαος Σπανδωνῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

γράψει σέ μιὰ ἐφημερίδα ὅτι ἡ Ἰταλία μᾶς στέλνει διάφορα μαραμένα λουλούδια, σέ κ α - φ ο ρ α, γιά καλλιτέχνιδες.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ

Τί λές βρέ Δημήτρη. Ὅστε αὐτό σημαίνει ἡ λέξις σακαιοφύρα πού σήμερα εἶναι χυδαία βρисиά γιά μιὰ γυναῖκα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Καί ὅπως μοῦ ἔλεγαν παλαιότεροί μου, ἡ λέξις αὐτή ἐγράφη γιά τήν Ἰταλίδα τραγουδίστρια Ἀντέλλα Στέφανι πού αὐτή λανσάρισε τόν Γιαρούμπη στήν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ
ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Καί φαντάζομαι ὅτι τό τραγουδι αὐτό θά ἔπιασε, κυρίως ἀπό τούς δύο τελευταίους στίχους : Πώ πώ γάμπα, τά ποτήρια σπᾶσ'τα... ~~Πώ πώ γάμπαρος~~ !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ φυσικό. Ήμεινή την εποχή που οι γυναίκες φορούσαν φοδστες ἴσαμε κάτω που ἐσάρωναν καί τό χῶμα, τόσο που ὄχι γάμπα, μά οὔτε ἀστράγαλος δέν φαινότανε, ὅταν τραγουδοῦσε

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ μιά γυναίκα : Πῶ πῶ γάμπαρος, θά συνῶδευε ἀσφαλῶς τόν χαρακτηριστικό στίχο μέ ἀνάλογη χειρονομία... Φαντάζεσαι τήν εἰκόνα ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄναγνάζομαι νά τήν φαντασῶ ἔτσι που τοποθετεῖς τό θέμα. Ἡ Ἄντέλλα Στέφανι, ξεφωνίζοντας : Πῶ πῶ ^{γάμπαρος} γάμπαρος, θά σήκωνε τό φουστάνι της μέ τέτοιο τρόπο ὥστε ν' ἀπεκάλυπτε τό μεγαλύτερο μέρος τῆς γάμπας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς λοιπόν νά μήν πιάση τό τραγοῦδι αὐτό τοῦ Γιαρού-μπα ; Οἱ θαμῶνες τοῦ κέντρου θά τό μιζάρανε πολλές φορές ὥστε ν' ἀκοῦνε πολλές φορές ἐπαναλαμβανόμενη τήν σιαμπρόζικη φράσι. Καί ὕστερα, τήν ἐπομένη, καθέννας τους θά διηγεῖτο στήν συντροφιά του τήν σχετική σκηνή, ἐπαναλαμβάνοντας τό τραγοῦδι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ζωντανή διαφήμησις. Τό ἀποτέλεσμα ἦτανε ὅτι ἡ Ἄντέλλα Στέφανι, εἶχε γίνει ξακουστή στήν Ἀθήνα ὅπως καί μία διάσημη φραντσέζα λίγα χρόνια πρίν, ἡ Ζάν ντ' Ἀρράς

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ Ζάν ντ' Ἀρράς γιά τήν ὁποίαν ἔγραφε ὁ Δημήτριος Κόκιος τό περίφημο δίστιχο : Σέ καμαρώνω Ζάν ντ' Ἀρράς - καί ἄς μοῦ φεύγει ὁ παρᾶς !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ὅμως, ἐνῶ ὠργίαζαν οἱ ξένες ἀρτίστες τίς νύχτες στά καφέ σαντάν, ἐνῶ ἡ παλαιά Ἀθήνα φαινότανε νά ἔχη πέσει στήν πιό πεζή πραγματικότητα, στόν χυδαῖο ὕλισμό, τίς ἴδιες αὐτές νύχτες, οἱ γειτονιές ἀντιλαλοῦσαν ἀπό τήν ρομαντική καντάδα μέ ἄστρα, μέ λουλούδια, μέ ἀγγέλους, μέ ὄνειρα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τό κυριώτερο : Μ' ἐξαῦλωμένες, χλωμές, ἀσθενικές καί μισο-φυματικές γυναίκες. Αὐτές ἀποτελοῦσαν τό Ἴνδαλμα τοῦ

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ ἄρχηγοῦ τῶν ρομαντικῶν ποιητῶν, τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου, πού
ἤθελε τήν γυναῖκα τῶν ὀνείρων του νά τήν βλέπη ἀχνή καί σχεδόν
χωρίς ἀναπνοή, ἐτοιμόρροπη. Κι' ἂν θέλῃς Γιάγκο νά πεισθῆς,

ΜΟΥΖΑΣ) Διάβασε ἐδῶ πῶς τήν θέλει τήν ἐρωμένη του ὁ Παράσχος...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἐγώ τήν θέλω ἀσθενή, τήν φίλην μου, ταχεῖαν
ὠχράν τήν θέλω καί λευκήν, ὡς νεκρικήν σινδόνην

μέ εἴκοσι φθινῶπυρα, μέ ἄνοιξιν καμμίαν

μ' ὀλίγον ὄψμα - ἄνεμον σχεδόν - ὀλίγην κόνιν,

τήν θέλω ἐπιθανάτιον μ' ἀθανασίας μῦρον

κόρην καί φάσμα, σάβανον, ἀντί ἐσθῆτος σῦρον !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν δυστυχή... Διπόθυμον τήν θέλω, πάντη μόνην

ἄνευ μητρός καί ἀδελφοῦ. Αὐτή καί ὁ θεός της,

εἰς παδιάδα ἔρημον τήν θέλω, ἀνεμώνην

κι' ἐγώ νά εἶμαι μήτηρ της, ἐγώ καί ἀδελφός της.

Ἄργά νά τήν ^{χειραγωγῶ} ~~παρηγορηθῶ~~ τήν κόρην εἰς πᾶν βῆμα

καί νά προσκρούωμεν ὁμοῦ εἰς τό πλησίον μνήμα !

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τρομαντικά πράγματα δηλαδή... Καί σκέφου ὅτι αὐτοῦ τοῦ εἴδους
οἱ στίχοι γινόντουσαν τραγούδια ὡς γεμᾶτα μέ κυπαρίσσια καί
μνήματα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀσφαλῶς θά ἔχῃς στή σκέψι σου Γιάγκο, τό περίφημο τραγούδι
τοῦ Παράσχου : Δρέφατε πάλιν ἐρασταί, εὐδαίμονες ναρκίισους

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Αὐτό ἀκριβῶς. Εἰς τοῦ Μαΐου τοὺς φιαδρούς κιέβώδεις παραδείσου
καί τήν παρθένον στέφατε, ἦτις ὡς ἄνθος κλίνει,

ἐγώ δέν κόπτω. Δι' ἐμέ, ἀπέθανεν ἐκεινή !

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἐν τάφου μόνον δύναμαι κυπαρίσσον νά δρέφω

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐν ἄλλο μνήμα μέ αὐτήν, τό στήθος μου νά στέφω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀρρωστημένη φαντασία. Ἡ γαλλική ρομαντική σχολή εἶχε καβαλ-
λικέφει τοὺς ποιητάς μας στόν σβέρκο. Ὁ Βίντωρ Οὐγγώ, ὁ Μυσσέ
καί ὁ Λαμαρτῖνος εἶχαν ἐπηρεάσει τοὺς ποιητάς μας. Ἀλλά καλύ-
τερα θά εἶναι ν' ἀκούσωμε τραγουδιστά τόν Παράσχο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δυό φίλοι μας καί καλοί τραγουδισταί, ἕνα ἀληθινό ἀθηναϊκό
 ντουέττο, ὁ Μουζᾶς μέ τόν Λιγνό, θά μᾶς θυμίσουν αὐτό τό
 τραγοῦδι.

ΜΟΥΖΑΣ) ΛΙΓΝΟΣ Δρέφατε πάλι ἔρασταί - εὐθαίμονες ναρκίσους
 εἰς τοῦ Μαΐου τούς φαειρούς κι' εὐώδεις παραδείσους.
 καί τήν παρθένον στέφατε ἥτις ὡς ἄνθος κλίνει
 ἐγὼ δέν κόπτω. Δι' ἐμέ, ἀπεθανεν ἐκείνη !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν κόπτει ὁ ἀνέραστος μωραίνης κλῶνα πλέον
 χλευάζει τήν ὀδύνην του τό ανθος τό ὄρατον,
 ἐκ τάφου μόνον δύναται, κυπάρισσον νά δρέψη
 ἐν ἄλλο μνημα μέ αὐτήν, τό στήθος του νά στέψη.

Εἶναι ἀνθέων ἑορτή ἡ πρώτη τοῦ Μαΐου
 τό ἄσμα τῆς νεότητος, ἡ ἀνοιξις τοῦ βίου
 φεθ... τήν καρδίαν μου αὐτή ἡ ἑορτή ξεσχίζει
 καί ἄλλην πρώτην, εἰς ἐμέ, Μαΐου ἐνθυμίζει !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐγινε τότε μεγάλο ζήτημα μέ αὐτό τό ποίημα τοῦ Παρά-
 σχου. Τοῦ παρετήρησαν μερικοί ὅτι τόν Μαῖο δέν ἀνοθοῦν
 νάρκισσοι καί ὁ Παράσχος ἀπήντησε : Ἐγὼ εἶμαι ποιητής
 δέν εἶμαι βοτανολόγος. Φυσιῶν αὐτή ἡ ἀπάντησις ἦτανε βέ-
 λος ἐναντίον τοῦ Θεοδώρου Ὀρφανίδη πού ἦτανε καθηγητής
 τῆς Βοτανολογίας καί περίφημος ποιητής.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πόσων ἐτῶν ἦτανε ὁ Παράσχος ὅταν ἔγραφε αὐτούς τούς
 ἀρρωστημένους στίχους ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θά σοῦ φανῆ παράξενο Γιάγκο ἂν σοῦ πῶ ὅτι αὐτοί οἱ στίχοι
 ἐγράφησαν στά 1861. Μέ ἄλλα λόγια ὁ Παράσχος ἦτανε τότε 22

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τά μουστάκια τοῦ Κάιζερ ! Ἱστορικά ἔχουν μένει αὐτά τά ἀνωρῶ-
 ἐτῶν !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄπάνω στήν ἀνοιξι τῆς ἡλικίας του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ἦτανε εἰκοσιῆπτά ἐτῶν ὅταν ἕνα πρωῖ, στίς πέντε Ἀπριλί-
 ου τοῦ 1866 ἔλαβε ἕνα γράμμα ἀπό κάποια Μαρία φίλη του πού
 τοῦ ἀνηγγελε ὅτι θά διέκποτε τίς σχέσεις της μαζί του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐπὶ γίνεται συνήθως οἱ κοινοί θνητοί, περιμένοντες νά ἀπ-
 ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τήν ἔχω διαβάσει αὐτήν τήν ἱστορία τῆς ἐγκαταλείψεως. Ὁ
 γηθοῦν ἀπό τούς μεγάλους. Ἀπόρη καί πῶς τελευταία εἶχαν γίνει

Παράσχος από τόν μεγάλο του πόνο, κάθησε κι' έγραφε ~~ένα~~ ένα ποίημα - αυτή ήτανε ή αντίδρασί του - ένα ποίημα από τό όποϊον μᾶς έμεινε ένας καί μόνον στίχος, αλλά στίχος μνημειώδης. Γράφει λοιπόν ό Παράσχος ότι ή Μαρία

Μίαν αύγήν ξγείρεται ψυχρά καθώς ή λήθη

καί γράφει : Εἶσαι έλεύθερος, λησμόνει με καί ζηθι...

καί πέμπει είς φίλον παλαιόν, είς φίλον λατρευμένον

τόν κεραιονόον είς φάκελλον εύώδη κεικλεισμένον !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια. Αύτός ό κεραιονός κεικλεισμένος είς φάκελλον εύώδη έχει μέινει ιστορικός καί παροιμιώδης. Όπως δήποτε ήτανε σπουδαίος τύπος ό 'Αχιλλεύς Παράσχος. Φανατικά γαλλόφιλος - κι' αυτό φαίνεται από τήν επίδρασι πού είχε στήν ποιησί του ή γαλλική ρομαντική σχολή, μισούσε τούς γερμανούς πού ήτανε χθροί τών γάλλων. Καί όταν είς τά 1839 έφθασε στήν 'Αθήνα ή γερμανίδα πριγκήπισσα Σοφία για νά παντρευτή τόν Κωνσταντίνου, συνοδευότανε από τόν αδελφό της τόν αυτοκράτορα Γουλιέλμο τόν Β' τόν Κάϊζερ. Ό Παράσχος πού παρακολουθούσε από ένα μπαλκόνι της όδοϋ 'Ερμού τήν βασιλική πομπή μέ τά πολλά άμάξια, είδε μιά στιγμή τόν Κάϊζερ, τόσο άγέρωχο, τόσο μεγαλοπρεπή μέ τόν άσπρο του μανδύα καί τό μετάλλινο κράνος καί τόν έπιασε τέτοιος φόβος πού εμπήξε μιά σπαρακτική κραυγή : Τόν είδον, τόν είδος καί τρέμω δι' έσέ πτωχή μου Γαλλία !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τά μουστάκια του Κάϊζερ ! Ιστορικά έχουν μέινει αυτά τά άνωρθωμένα μουστάκια πού έσχημάτιζαν μιά σωστή γωνία καί μοιάζανε μέ χασάπιο τσιγιέλι. Όμως γίνανε μόδα άμ' έως. Όλοι οι άθηναϊοι τουλάχιστον οι περισσότεροι, σιδερώνανε πιά τά μουστάκια τους ά-λά- Κάϊζερ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι γίνεται συνήθως. Οι κοινοί θνητοί, περιμένουνε νά οδηγηθούν από τούς μεγάλους. 'Ακόμη καί τώρα τελευταία είχαν γίνει

τῆς μόδας τὰ γυαλιά πού φοροῦσε ὁ στρατηγός Μάν. "Αρθουρ
καί τό κοντό πανφοράκι τοῦ ἄγγλου στρατηγοῦ Μοντγκόμερυ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί σέ χρόνια πολύ παλαιότερα, τό μουστάκι ταγιό, τό θυμᾶσαι ;
καί τό γυναικεῖο μαλλί ἄ-λά-Μπουλανζέ, γιατί εἶχε τέτοια
κτένισμα ὁ γάλλος ~~αὐτοκράτορας~~ στρατηγός Μπουλανζέ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τόν μπαμ-τρια-λαλέ ; Τόν ξέχασες τόν μπαμ-τρια-λαλέ ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί ἦτανε ὁ μπαμ-τρια-λαλέ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐνα μικρό μυτερό ὑπογένειο πού τό ἄφηναν μερικοί στή μέση
τοῦ σαγωνιοῦ ; Τέτοιο μικρό ὑπογένειο συνήθιζε ν' ἄφήνη ὁ
γάλλος αὐτοκράτορας Ναπολέον ὁ τρίτος. Καί ἔγινε μόδα. Πά
"Ὅμως τήν φραντσέζικη ὀνομασία τοῦ ὑπογενείου : Μπάρμπ' Να-
πολεόν τρουᾶ, δέν μποροῦσαν νά τήν προφέρουν σωστά οἱ ἄθηναῖοι
καί ἡ φράσις Μπάρμπ' Ναπολεόν-τρουᾶ, ἔγινε μπαμ-τρια-λαλέ ἢ
μπάμ-τρια-λαρί-λαρό !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ἡ ζωή ; Πῶς ἦτανε τότε ἡ ζωή στήν 'Αθήνα Δημήτρη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἄς κοιτάξωμε μαζύ Γιάγκο μερικούς καταλόγους ἐστιατορίων
νά δοῦμε ~~ἔα~~ πῶς ἦτανε ἡ ζωή. 'Ορίστε ὁ κατάλογος τοῦ ἐστια-
τορίου 'Αβέρωφ, χρονολογίας 1896, δηλαδή πρό ἑβδομηντα δύο
χρόνων. Διάβασε Γιάγκο :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μαναρόνια σάλτσα, λεπτά τριᾶντα. Μαναρόνια παρμεζάνα λεπτά
πενήντα... "Ορνιθα βραστή, μία δραχμή. Κεφαλαῖκι ἄρνισιο
λεπτά ἑβδομηντα. Γαλόπουλο ραγιοῦ μέ φασόλια μία καί δένα !
ντομάτες γεμιστές, ὀγδόντα λεπτά, 'Ορτύκια σός μαδέρα μία
καί δένα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σταμάτα Γιάγκο. "Ἰσαμε τώρα δώσαμε ἕνα τάλληρο καί κοντεῦο-
με νά σιάσωμε ἀπό φαγητό.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐχει κι' ἄλλα φαγιὰ ὁ κατάλογος. 'Αρνί φούρνου μία δραχμή,
ψουρουνόπουλο γάλακτος σούβλας - εἶναι τό πιό ἀκριβό - μία
καί εἴκοσι λεπτά. Καί ἂν θέλῃς νά προχωρήσωμε στά χρόνια,

ΓΙΑΝΝΙΑΣ βλέπεις παίρνω εγώ τήν πρωτοβουλία μιά κι' έχω τούς καταλόγους

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ στα χέρια μου, φτάνομε στά 1910, δεκατέσσερα χρόνια μετά τόν
πρωτο κατάλογο, βλέπομε ότι οί τιμές τών φαγητῶν δέν ἔχουνε δια-
φορά από τίς πρώτες. Ὅριστε γιά νά πεισθῆς : Μανιρόνια σάλτσα
λεπτά τριάντα, μανιρόνια μέ παρμεζάνα λεπτά πενήντα. Γαρίδες

ΓΙΑΝΝΙΑΣ μιά δραχμή... ἐπιθυμῶ οἱ μισθοί, οἱ μικροί μισθοί δέν περ-

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί δέν ἦτανε τότε κατεφυγμένες οἱ γαρίδες... τόν μῆνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΣ Πουλάδα βραστή μιά δραχμή, αρνί γάλακτος καπαμῆ μέ φασο-
λάκια λεπτά ἐνενηντα, μπιρζόλες βωδινές μιά δραχμή, σουβλάκι
ἀρνίσιο μιά καί εἴκοσι, μοσχάρικι γάλακτος φούρνου μιά καί

ΓΙΑΝΝΙΑΣ τριάντα... πολεῖται αὐτή ἡ φτώχεια νά εἶναι ἡ ψυχολογική ἀσφα-

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά καί τριάντα ; αὐτό ἦτανε ἀπό τ' ἀκριβά... νά ξεσπάσῃ κάποιου

ΓΙΑΝΝΙΑΣ Ὑπάρχει κι' ἕνα ἀκριβώτερο : Κοτόπουλο μέ μπάμιες, μιά κι' ἐ-
ξήντα. Μιά κι' ἐξήντα... τρομερό ἔ ; Ἀπ' αὐτό θά τρώγανε

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ μόνο οἱ Σκουζέδες καί ὁ βαθύπλουτος Σιουλούδης... ἡ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ Σκουζές μπορεῖ, γιά τόν Σιουλούδη ὅμως ἀμφιβάλλω... ἡ

ΓΙΑΝΝΙΑΣ Γιατί ; Δέν ἦτανε βαθύπλουτος ὁ Σιουλούδης ; ... διαρκῆ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑπερβολικά μάλιστα, λένε ὅμως πῶς ἦτανε τόσο φιλάργυρος
ὥστε δέν εἶχε καπνίσει ποτέ του καί τὰ χρήματα πού θά ξόδευε
γιά τσιγάρα τὰ κατέθετε σέ εἰδικό λογαριασμό στήν ~~εὐρωπαϊκή~~

ΓΙΑΝΝΙΑΣ τράπεζα καί κάποτε ἔκτισε μιά ἐπαυλὶ στό τέρμα τῆς ὁδοῦ

Πατησίων κι' ἔβαλε μιά ἐπιγραφή στήν πόρτα τῆς :

Ὁ ἔτη τεσσαράκοντα μηδέποτε καπνίσας
τό δέ μή δαπανώμενον, κατ' ἔτος ἐκτοκίσας
τοιοῦτον κτήμα ἀποκτᾶ κι' ὑγείας δέκα ἔτη
στόν βίον του προσθέτει !

ΓΙΑΝΝΙΑΣ Σχετικῶς ὅμως μέ τίς τιμές τών τροφίμων, ἔχομε καί μιά ἄλλη
μαρτυρία ἀπό τήν Σμύρνη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τήν Σμύρνη ; Τιμές φαγητῶν τῆς Σμύρνης ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί φτηνή πού ήτανε τότε ή ζωή στην Αθήνα !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φτηνή αλλά δύσκολη και χωρίς αξιώσεις. Μπορεί νά είχε μιá μερίδα μακαρόνια τριάντα λεπτά στοϋ 'Αβέρωφ και μιá δεκάρα στο ταβερνάκι, μά τό μεροκάματο δέν περνούσε ποτέ τήν μιá έως μιáμιση δραχμή.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναι, έχω άκούσει ότι οι μισθοί, οι μικροί μισθοί δέν περνούσαν τίς τριάντα πέντε μέ σαράντα δραχμές τόν μήνα .

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μ'άλλα λόγια ή φτηνή ζωή, ήτανε αποτέλεσμα τής γενικής φτώχειας και κακομοιριάς. Θυμήσου ότι τήν Ελλάδα τότε τήν είχαν βγάλει φτωχομάννα και Ψωροψάταινα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και δέν αποκλείεται αύτή ή φτώχεια νά είναι ή ψυχολογική άφορμή τής νυκτερινής καντάδας. 'Ο κόσμος ήθελε νά ξεσπάση κάπου και 'έπειδή δέν τοϋ περισσεύανε χρήματα για ταβέρνες και διασκέδασεις, γύριζε στοϋς δρόμους και τραγουδοϋσε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είμαι κι'αυτό άσφαλώς μιá άφορμή καθώς και άλλη μιá : 'Η ανάγκη νά έξωτερινεϋουν οι έρωτευμένοι τό αίσθημά τους. 'Η εποχή εκείνη, μ'όλα όσα γράφει ό Σουρής, δημιουργοϋσε διαρκή έρωτικά προβλήματα. "Ήτανε δύσκολο για τόν νέο νά εκφράση τό αίσθημά του στην κόρη πού αγαποϋσε. 'Η καντάδα, ή νυκτερινή καντάδα ήτανε άσφαλώς ή προχειρότερη λύσις...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και γυρίζανε οι πανταδόροι τίς νύχτες στά στενά τής Πλάνας και τραγουδοϋσανε : "Ασπρη 'σαι σαν τό γλασεμί κόκκινη σαν τό μηλο
είσαι τοϋ ούρανοϋ κλειδί
να βρίσκεται στην έρημο
και λάμπεις σαν τόν ήλιο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ανοιξε τά χε ιλάκια σου και πές μου τήν άλήθεια μέ τά σωστά σου μ'άγαπās ή σαν τά παραμύθια ; ένας μέ μιá κυρία πού είχε πάθος τής τήν μουσική, έδημοσίευσε σ'ένα περιοδικό ένα μικρό στιχοϋργημα επάνω στην μουσική κλίμακα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Πώς έγινε αυτό 'Ανάστενάζω δέν μ' άποθς
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ κλαίω δέν μέ λυπάσαι
 θαρρῶ δέν είσαι χριστιανή
 οὔτε θεό φοβάσαι !

'Αλλά γιά νά τό καταλάβωμε καλύτερα αυτό τό παληό τραγοῦδι, θά
 πρεπε νά τό άπούσωμε άπό τό νουέττο μας, τόν Μουζά μέ τόν

Γιαννίδης

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Λιγνό :

ΜΟΥΖΑΣ - ΛΙΓΝΟΣ

(Εκτελοῦν μέ πιάνο τό άνωτέρω τραγοῦδι)

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν Γιάγιο αυτό πού λέγαμε καί τήν περασμένη
 ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ έβδομάδα ; Γιά τούς στίχους έννοῶ. 'Αρχίζουν θαυμαστικά καί
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ρομαντικώτατα : "Ασπρη 'σαι σάν τό γιασεμί - κόκκινη σάν τό
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ μήλο... Καί τελειώνει σατυρικά καί είρωνικά : θαρρῶ δέν εί-
 ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ σαι χριστιανή κι' οὔτε θεό φοβάσαι ! Μέ άλλα λόγια, έπρεπε
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ νά τόν αγαπήση τόν έρίφη άν φοβότανε τόν θεό καί άν ήτανε
 ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ χριστιανή...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Ναί, όμολογῶ κι' εγώ ότι μερικοί άπό τούς στίχους του παληού
 ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ καλουθ καιροῦ, ήτανε μάλλον παιδροί καί κωμικοί. Καί ξέρεις
 τί θυμάμαι ; 'Ενα άλλο τραγοῦδι τής έποχής εκείνης : μουσικό
 έρωτικό καί 'Εκει στήν έρημον τήν γήν, άπάντησι πού έδωκε
 λυσίκομος καί μόνη,
 ή μουσογράφη καί τήν Μωραϊτίνη στό επόμενο φύλλο
 άν ζῶντα δέν μ' ήγάπησας,
 του ίδιου περιόδιου, γιά τούς στίχους καί
 νεκρόν μή μέ λησμόνει !

Δηλαδή καταλαβαίνεις τί αξίωσι είχε ό παληός τραγουδιστής ;

'Επειδή έ κ ε ί ν η δέν τόν αγαπήσε ζῶντα, τήν καταριέται

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

νά βρίσκειται στήν έρημιά καί λ υ σ ί κ ο μ ο ς, μέ λυμένα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

τά μαλλιά της καί όλομόναχη, νά τόν θυμ άται πεθαμένο

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο έρωτας Γιάγιο μου, παρασύρει τόν κόσμο σέ άπιθανότητες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

Κάποτε είχαμε μιλήσει γιά τόν Τίμο Μωραϊτίνη, τόν άλησμόνητο

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

άθηναίο καί άθηναϊολάτρη, πού έρωτευμένος μέ μία κυρία πού

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

είχε πάθος της τήν μουσική, έδημοσίευσε σ' ένα περιοδικό ένα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

μικρό στιχοῦργημα επάνω στήν μουσική κλίμακα.

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πως έγινε αυτό ;
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θα σου εξηγήσω. 'Εγώ θα λέω τούς στίχους του Μωραϊτίνη
 και έσύ Γιάγιο, θα επαναλαμβάνης τήν τελευταία συλλαβή
 και θα βγή η μουσική κλίμαξ : Πρόσεχε !

"Οταν σέ συναντώ

Γιαννιάδης

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Ν τ ό ης της εποχής. Δίπλα στην
 Πετούν αι συμφοραί
 Ρ έ
 Και φεύγουν οι καημοί
 Μ έ
 Και στην καρδιά κρυφά
 Φ ά
 'Ως άλλος Ραβασόλ
 Σ ό λ
 Βόμβες, καρφιά, κυλά
 Λ ά
 Μιά σου ματιά χρυσή
 Σ έ
 "Οταν σέ συναντώ
 Ν τ ό !

Ναί, τό θυμάμαι πού μου τό έλεγες κάποτε αυτό τό μουσικό
 έρωτικό παιγνίδι. Μά θυμάμαι και τήν απάντησι πού έδωσε
 ή μουσογραφής κυρία στό ν Μωραϊτίνη στό επόμενο φύλλο
 του ίδιου περιοδικου. Θα λέω έγώ τώρα τούς στίχους και
 θα επαναλαμβάνης τήν τελευταία συλλαβή :

Θά πάρω έναν κοντό

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ΦΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ν τ ό
 Νά σου τίς βρέξω ρ έ
 Ρ έ
 Και μή φωνάζης : Μή...
 Μ έ
 Πού θα τίς πρως κρυφά
 Φ ά
 Καί πάρε παρασόλ...
 Σ ό λ

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Γιά νά κρυφτῆς καλά
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Δ ἄ
 ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Καί σιέφου το βρέ σύ
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   (Τραγουδοῦν τὴν παντάδα Σ ἴδιν ἡ ψυχὴ μου ἀναβῆ...)
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Σαχλέ λιμοκοντό -
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Ντό !
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Αὐτά εἶναι τὰ παράξενα ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Δίπλα στήν
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   θρηνωδία τῆς παντάδας, δίπλα στό κλάφε με μάννα κλάφε
 ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   με, ὑπῆρχε διάχυτη καί ἡ εὐθυμη διάθεσις, τό κέφι.
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Καί φυσικά, ἡ πανταδοῦλα ἐξακολουθοῦσε πάντα τὴν νυκτε-
 ρινὴ τῆς περιοδεία στίς ἀθηναϊκὲς γειτονιές. Καί σάν νά
 μὴν ἐπαρκοῦσε ἡ ντόπια παραγωγή, οἱ παντα-
 δόροι φέρνανε τραγούδια ἀπὸ τὴν Πάτρα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Ζέρω γιά τί πρόκειται νά μοῦ μιλήσης. Γιά τόν περίφημο
 τραγουδιστὴ τῆς Πάτρας, τόν Πορφυρόπουλο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Ἄκριβως, γιά τόν Πορφυρόπουλο, πού ζοῦσε στήν Πάτρα
 καί ἡ φήμη του ἔφτασε στήν Ἀθήνα. Ἐρχόντουσαν στήν
 Ἀθήνα πατρινοὶ ταξιδιωτὲς, γυρίζανε ἀπὸ τὴν Πάτρα
 ἀθηναῖοι πού εἶχανε πάει ἐκεῖ γιά δουλειές τους καί ὅλοι
 ἐκθειάζανε τόν Πορφυρόπουλο... Τραγουδιστὴ τόν κλάφε
 μουσικοσυνθέτη καί στιχουργό. Ἦτανε λίγο ἀπ' ὄλα καί
 ὄλα μαζί...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Καί οἱ ἀθηναῖοι τόν ἔφεραν στήν Ἀθήνα, γιά ν' ἀκούσουν
 ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   ἀπὸ τό στόμα του τό περίφημο τραγούδι του : Πρὶν ἡ ψυχὴ
 μου ἀναβῆ - εἰς τόν οὐρανὸν ἐπάνω - δόσε μου ἓνα σου
 φιλί - κι' ἄφες με νά πεθάνω...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Ὁ καημένος ὁ Πορφυρόπουλος. Πέθανε νέος. Δέν τόν σή-
 κωσε τό κλέμα τῆς Ἀθήνας καί φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὰ ξε-
 νύχτια καί τίς παντάδες κρυολόγησε καί ἄρπαξε μιὰ πνευ-
 μονία... Τόν κηδέφανε οἱ ἀθηναῖοι πανταδόροι, τραγου-

32
19/1/69
δώντας τήν αγαπημένη του κανταδα, πού θά μάς τήν θυμίσουν
τώρα ὁ Μουσαῖς μέ τόν Λιγνό.

ΜΟΥΖΑΣ - ΛΙΓΝΟΣ (Τραγουδοῦν τήν καντάδα πρίν ἡ φυχή μου ἀναβῆ...)

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Ξέρεις τί σκέπτομαι Δημήτρη ; Ξέρομε τό ὄνομα τοῦ Πορφυρό-
πού ἀναφέραμε τό περίφημο τραγούδι τοῦ 1890, τόν Γιαροῦμη
πουλοῦ καί λυπᾶμαι πού δέν σωθήκανε τά ὀνόματα τῶν παλαιῶν
κανταδόρων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Μερικά ἀπ' αὐτά ὄνοματῶν καί θά ἐκπλαγῆς ἂν τ' ἀκούσης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Εἶναι ὀνόματα γνωστά ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Μερικά ἀπ' αὐτά εἶναι ἀρκετά γνωστά. Σκέψου ὅτι σέ μιά συν-
τροφιά κανταδόρων πού τραγουδοῦσε κυρίως στήν συνοικία τῆς
Νεαπόλεως, ἦταν ὁ Γιάννης Ἀγγελόπουλος ὁ περίφημος ἀργό-
διώξων τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Ἀκτινόμενης, τῆς Βηρυτῆς, τῆς
Σμύρνης καί τῆς Μόσχας γιά νά καταλήξουν στήν Ἀθήνα.
Ὁ Μωραΐτης - τό πραγματικό του ὄνομα
ἦταν Κουρασάνης. Ἐπίσης ὁ δημοσιογράφος Μιχάλης Παπαστρα-
γάκης καί ὁ Νίκος Χατζηαποστόλου πού ἔγινε ἀργότερα συν-
θετής ὀπερετῶν. Ὅλοι αὐτοί ἔχουν πεθάνει, ὅπως

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

καί ὁ περίφημος κωμικός ὁ Γιώργης ὁ Δράμαλης, πού ξεκίνησε

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

ἀπό κανταδόρος καί φάλτης στήν ἐκκλησία καί ἔγινε ἠθοποιός
μέ παχύτατο μουστάκι, γιατί δέν ἔννοοῦσε νά τό ξυρίσῃ κατ'
οὐδένα λόγον.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Ὅμως νομίζω Δημήτρη πῶς ἡ ὥρα πέρασε καί πρέπει νά διανό-
μαρμενε λουλαῖα, σέ κ α - φ ι ὀ ρ α, γιά καλλιτέχνιδες.
Φωμε. Ὁρεβουάρ λοιπόν γιά τήν ἐρχόμενη Κυριακή...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τήν ἴδια πάλι ὥρα, στίς δέκα τό βράδυ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Καί ὅπως μοῦ ἔλεγαν παλαιότεροί μου, ἡ λέξις αὐτή ἐγράφη γιά
τήν Ἰταλίδα τραγουδίστρια Ἀντέλλα Ἐτέφανι πού αὐτή λανσάρισε
τόν Γιαροῦμη στήν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ

Καί φαντάζομαι ὅτι τό τραγούδι αὐτό θά ἔπιασε, κυρίως ἐπὶ
τοῦς δύο τελευταίους στίχους : Πῶ πῶ γάρμα, τὰ ποτήρια
σπᾶσ' τα... Ἡμετέριος !